

Яңа чор
казанышлар
ы

Тест

1. Шлем кигән, кылыч һәм калкан тоткан атлы сугышчы кем дип атала?
а) көтүче;   б) жайдак ;   **в) рыцарь**
2. Рыцарьлар яшәгән торак нәрсә ул?
а) өй;   **б) замок;**   в) ташпулат
3. Замок нәрсә белән әйләндереп алынган?
а) сулы канау;   б) тимерчыбык;   в) сакчылар
4. Замокта кая жылынып булган?
а) жылылык трубасы янында;   **б) камин янында;**   в) учак янында
5. Металл хәрәфләрне ничек атаганнар?
а) литер;   б) метр;   в) литр
6. Урта гасырларда нинди әйберләр уйлап тапканнар?
а) төймә, күзлек, механик сәгать;   б) лупа, чәйнек, көймә
7. Рыцарьларның иң яраткан шөгыле нәрсә булган?
а) ауга йөрү;   **б) турнирларда катнашу;**   в) печән чабу
8. Гарәпләрдә нинди дин барлыкка килгән?
а) ислам ;   б) будда;   в) христиан
9. Рыцарь яшәгән урынга нинди капка аша гына кереп булган?
а) имән;   б) тимер;   в) калай
10. Ислам дине тотучылар кемнәр дип атала?
а) буддачы;   **б) мөселман;**   в) гарәпләр

Жюль Верн

Даниэль Дефо

Язучылар
Рэссамнар

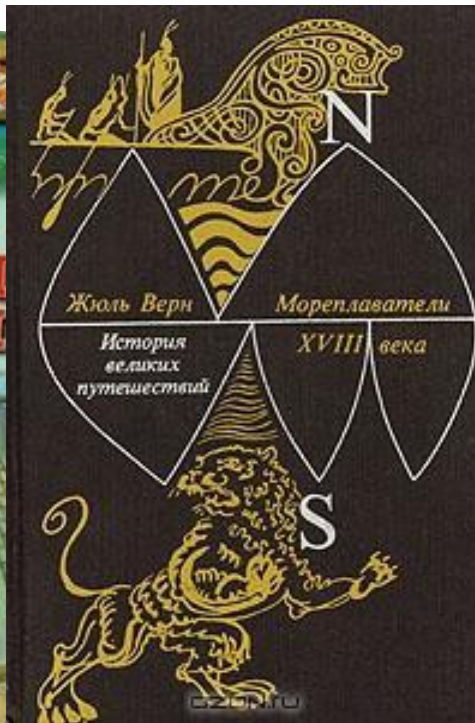
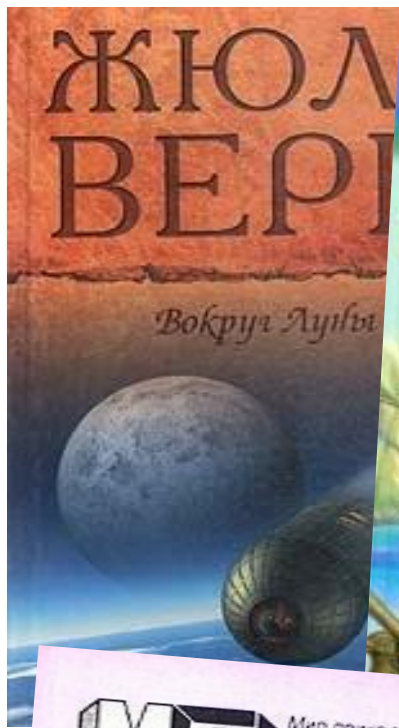
Рафаэль Санти

Леонардо Да Винчи

Жюль Верн

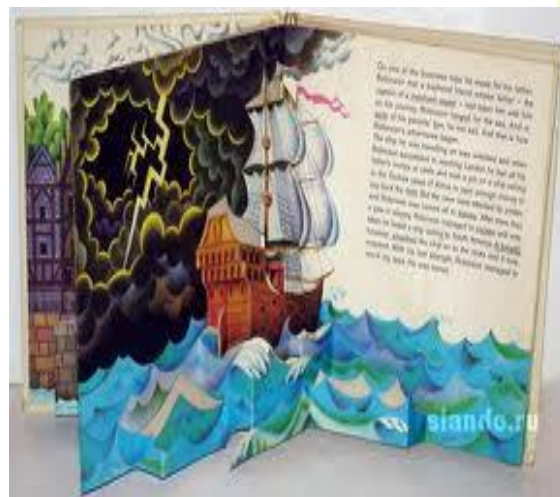
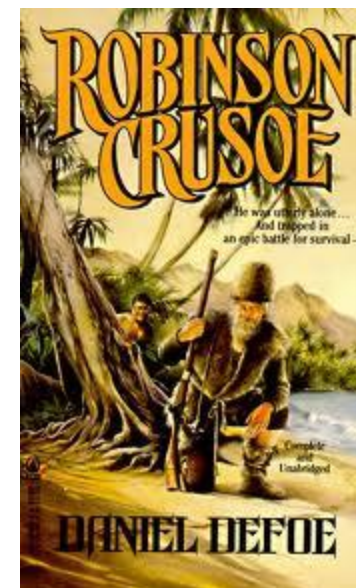
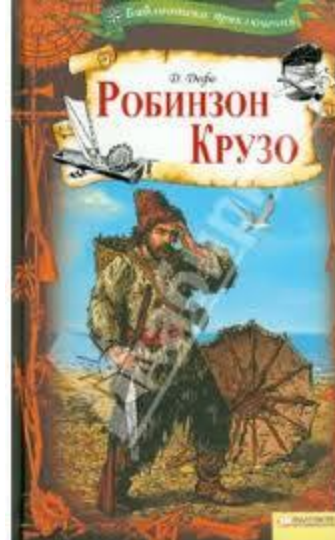
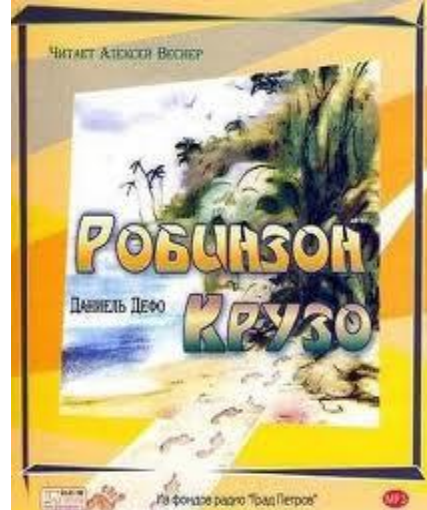
**Француз язучысы.
Беренчеләрдән булып
фәнни фантастикага
нигез салучы.70 кә
якын төрле жанрдагы
әсәрләре бар.**

Даниэль Дефо

“Робинзон Крузо”
иң танылган
әсәрләренең берсе

Книга
раскладушка

Статуя

Кроссворды

Рафаэль Санти

1483-1520

Итальян рәссамы һәм архитекторы. Бик күп картиналар ижәт иткән, искеткеч гүзәл биналар проектлаштырган.

Сикстинская Мадонна, [Галерея старых мастеров](#), [Дрезден](#)

Рим. Изге Петр I соборы

Леонардо Да Винчи

1452 елның 15 апрелендә туа. Ул бөек рәссам, скульптор һәм инженер гына түгел, ә математика, физика, астрономия, геология, анатомия, кеше һәм хайваннар физиологиясе, ботаника, механика фәннәре өлкәсендә даһи галим була.

Дөньяның 12 галереясында аның картиналары саклана.

Төрле өлкәдә ясаган ачышлары һәм тәҗрибәләре язылган 7000 бит кулъязмасы кала.

[Мона Лиза \(Джоконда\)](#)
1503-1505, Лувр, Париж

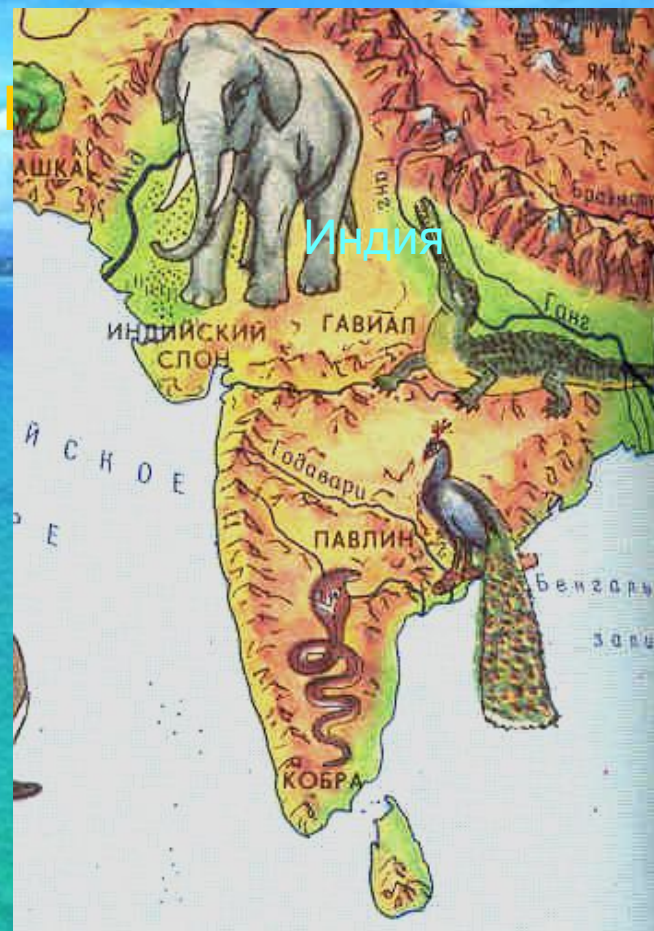
[Джиневр де Бенч](#) портреты
1476. Вашингтон. Халыкара сэнгаты
галереясе.

Сәяхәтчеләр	Ачышлар
Христофер Колумб	Америка материгын ача
Фаддей Фаддеевич Беллинсгаузен	Антарктиданы ача
Михаил Петрович Лазарев	Антарктиданы ача
Фернан Магеллан	Жир шар формасында

Һиндстанга юл эзләү.

- Һиндстан, Кытай, Япония биләмәләре бай илләр булып саналганнар һәм зур кызыксыну уятканнар.
- Һиндстанга кыска юл эзли башлыйлар.

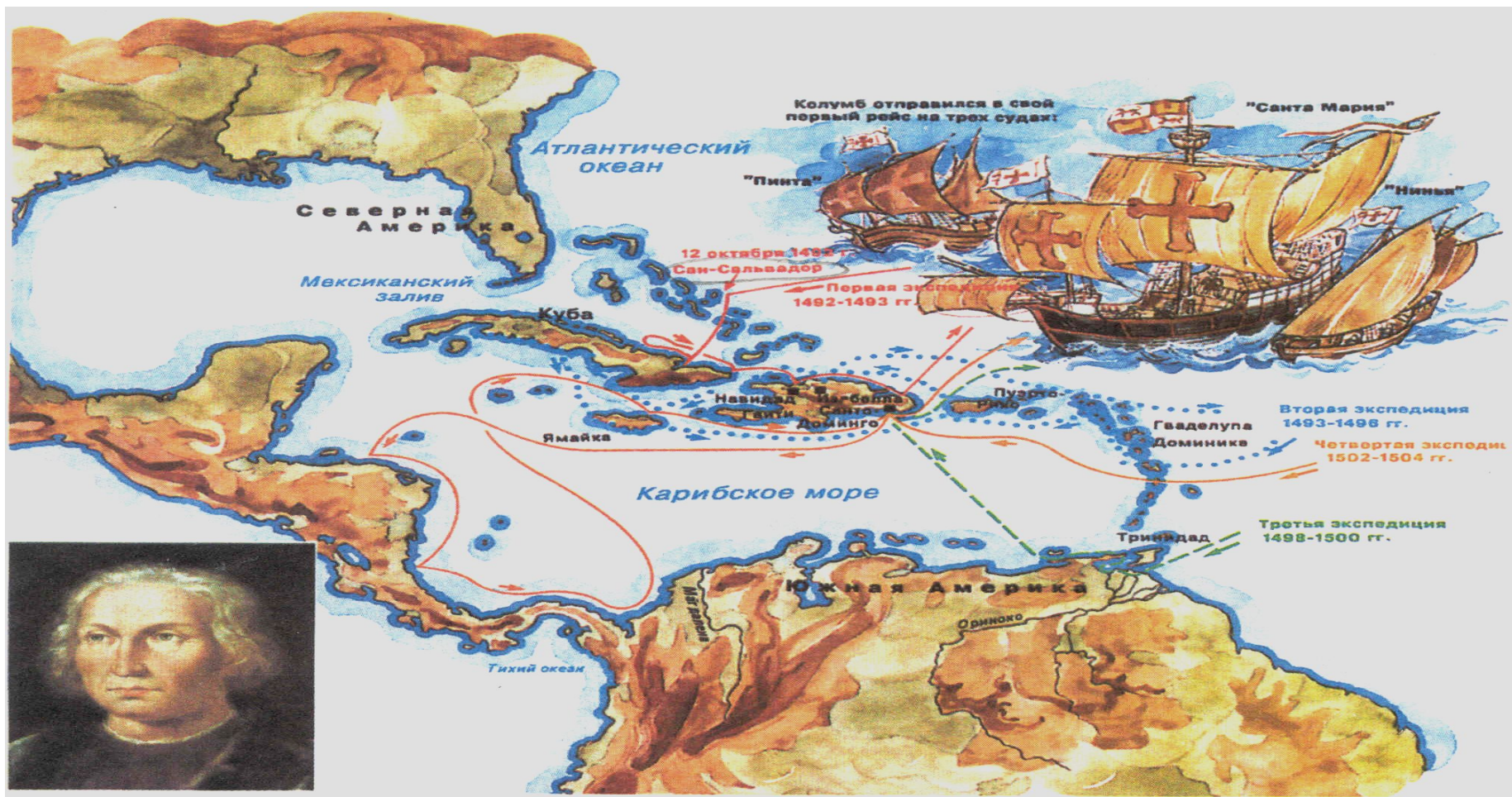

Христофор Колумб

- Италия сәяхәтчесе
Христофор Колумб
1451 елда Генуяда туа.

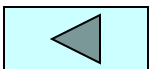
Христофор Колумб экспедициясе

1492-1493 еллар. Беренче экспедиция, 1493-1496 еллар . Икенче экспедиция, 1498-1500 еллар. Өченче экспедиция, 1502-1504 еллар. Дүртенче экспедиция.

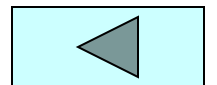
Беренче экспедиция

- Сәяхәтнең 33 нче көнөндә Колумб Сан-Сальвадор утрауларына аяк баса.
- Куба һәм Гаити утрауларын ача.

Икенче экспедиция

- Икенче экспедиция вакытында Колумб Кечкенә Антиль һәм Ямайка утрауларын ача.
- Көтелгән алтын һәм тәмләткечләр табылмый.

Өченче экспедиция

- 6 корабль һәм 300 кеше сәяхәткә чыга.
- Тринидад утравын ача.

Дүртенче экспедиция

- Үзәк Америка ярларына аяк баса.
- Колумб хөрмәтенә Үзәк Американы Колумбия дип атыйлар.

Рус сәяхәтчесе Фаддей Фаддеевич
Беллинсгаузен

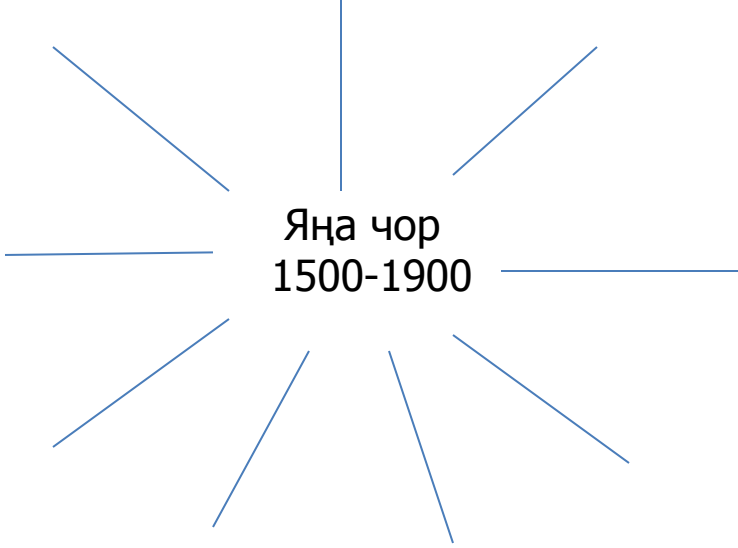
Рус сәяхәтчесе Михаил Петрович
Лазарев

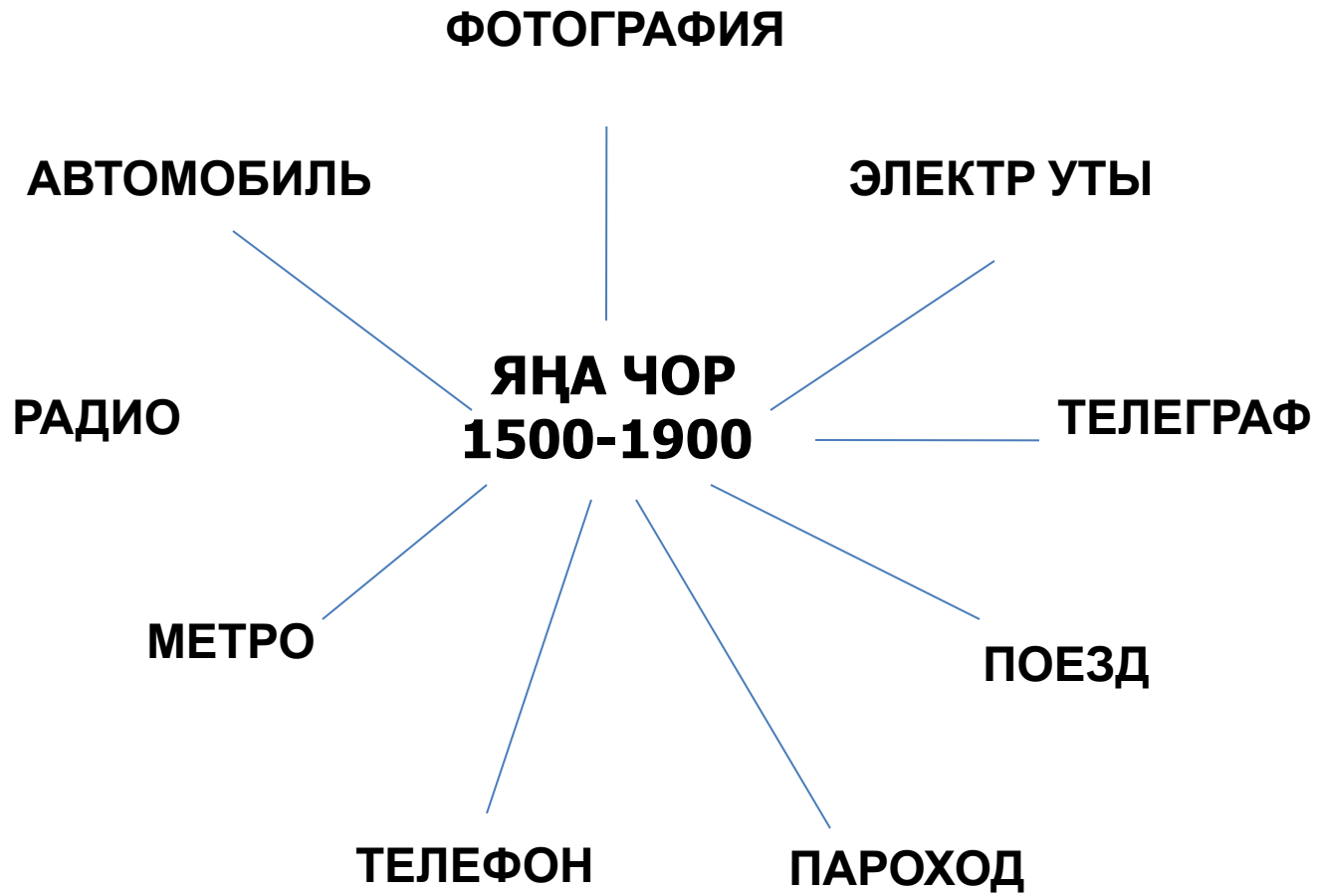

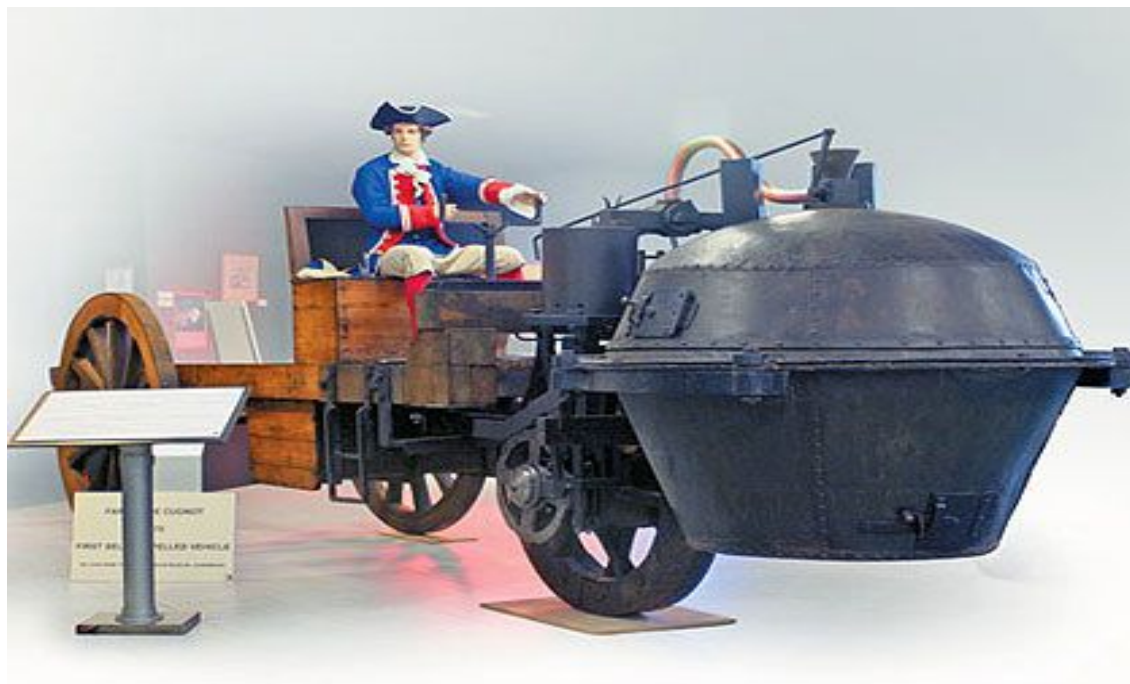

Фернан Магеллан

Яңа чор
1500-1900

Н.Конью.1769 ел

Француз уйлап табучысы – Никола Конью төзегән автомобиль.
4 км/сәг тизлек белән идарә иткән. Аны хәрәкәткә китерү өчен 1 тонна су
һәм ягулык кирәккән. Машинаның рулен ике кеше дә бик авырлык белән
генә бора торган булган. 5 тонна йөк тарта алган.

Бензин белән эшләүче беренче рус автомобиле. “Фрезе” заводында ясыйлар.

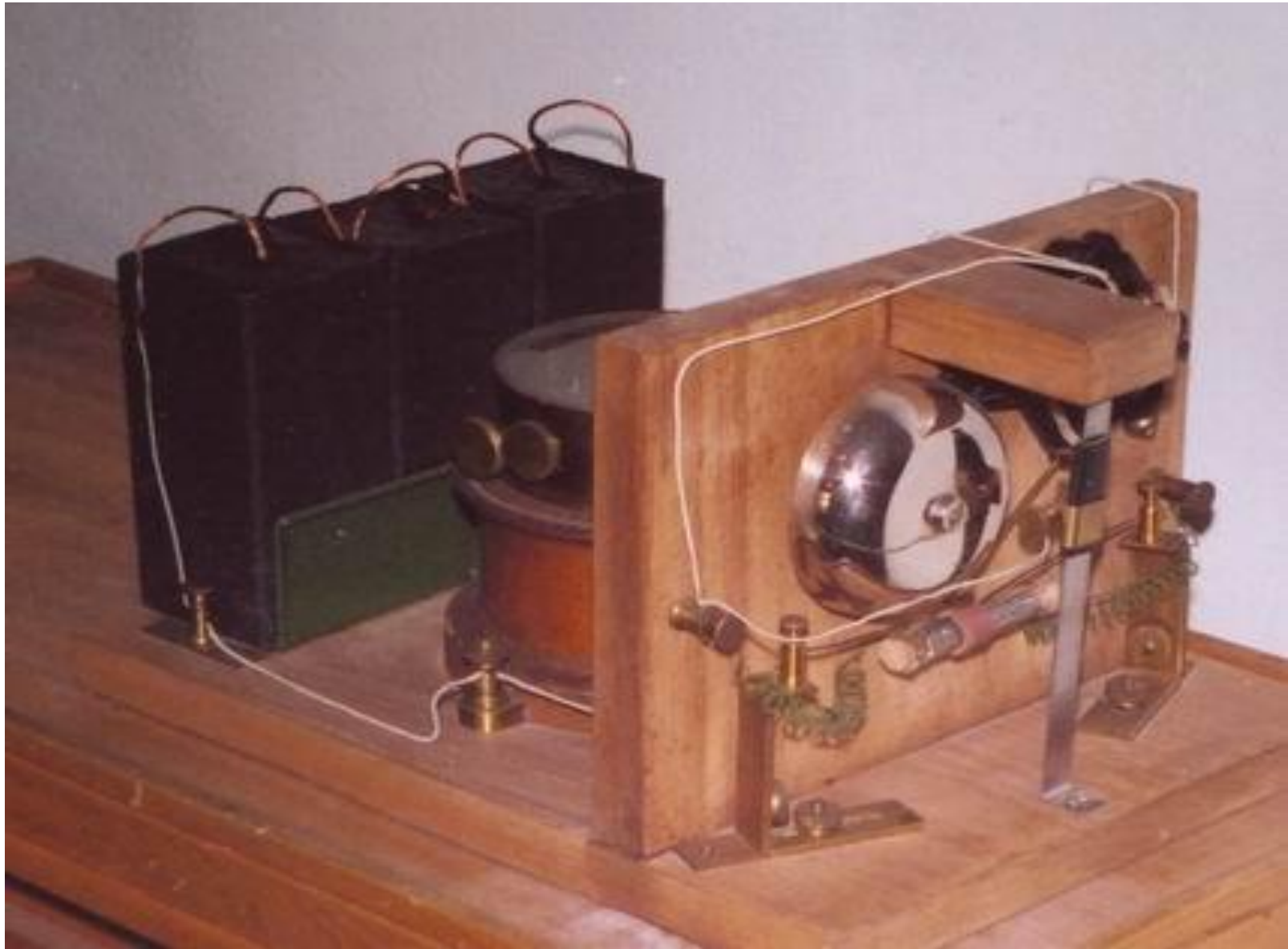

Немец инженеры К.Бенц.1886 ел.
16 км/сэг белэн хэрэгэт иткэн. Ике кешегэ
исэплэнгэн.

Александр Степанович Попов

1859 елда Уралның
Краснотурьинск шәһәрәндә туган.
Кечкенәдән уенчыклар һәм
техник корылмалар ясарга
яраткан. Бик күп тәҗрибәләр
нәтижәсендә радиоалгыч уйлап
таба. 1895 елның 7 мае радио туган
көн дип кабул ителә.

А.С.Попов радиоалгычы. 1895 ел. Мәскәүнең политехника музейе.

1950 елларда кулланылган радиоприемниклар

Иске радиоалгыч
үрнәге